

SEÇİM SÜRECİ, GENEL DURUM VE METALURJİ SEKTÖRÜ

A. İrfan Türkkolu

TMMOB Metalurji ve Malzeme Mühendisleri Odası

Yönetim Kurulu Başkanı

oda@metalurji.org.tr

Dünya çapında yaşanan pandemi koşullarında; değişimin, karmaşıklığın ve belirsizliğin oldukça yüksek olduğu bir zaman diliminden geçtik. Ve dünya yeni bir döneme girdi. Yeni dönemde her şey yeniden kurgulandı, kartlar yeniden karıldı ve yeniden dağıtıldı. Ama yeni dönemde de iktidarlar eskiden olduğu gibi “insan”dan uzak, emperyalizmin temsilcisi bir avuç çıkarıcının elinde. İktidardan nemalananlar giderek azalırken, dünyanın adil bölüşülmesi gereken nimetlerinden aldıkları pay çoğalıyor. Daha da kötüsü insanı yok sayan bu düzen kurumsallaştırılıyor. Her şey merkezde toplanıyor ve merkez her konuda kararları biçimlendiriyor. İnsan iradesi hiçe sayılıyor. Toplumsal ve evrensel bilincin gelişmesinin önüne set çekiliyor. Dünyanın kaynakları tüm insanlığa ve canlılara yetebilecek iken bir avuç emperyalistin ağgözlülüğünü doyuramıyor.

Kapitalizmin krizi fırsata çevirmek anlayışını, salgını krize çevirmek şeklinde en “iyi” uygulayan iktidarlardan biri ne yazık ki ülkemizde. Son dönemde yaşanan emperyalistler arası nüfuz alanı kavgasının yansımaları olan Rusya-Ukrayna savaşının yarattığı global krizin etkisi ülkemizde yaşanan krizi daha da derinleştirmekte, siyasi iktidara da bahane üretme fırsatı vermektedir.

Uzun yıllardır devam eden ama son bir yılda daha da derinleşen ekonomik kriz ve enflasyon tüm halkımızın ve emeğiyle geçinen vatandaşlarımızın olduğu gibi meslektaşlarımızın da

hayatlarını zorlaştırmaktadır. Kamu yatırımlarının özelleştirme adı altında yok edilmesi, ülkemizin yer altı ve yer üstü varlıklarının yağmalanması, rant hırsının bilim ve tekniğin önüne geçmesi, sermayenin ihtiyaçlarının halkın ihtiyaçlarının önünde tutulması nedeniyle gelir dağılımındaki adaletsizlik daha da artmakta, küçük bir azınlık servetini artırırken, ekonomik kriz geniş halk kitlelerini perişan etmektedir.

Son 20 yılın yarattığı en büyük tahribatlardan birisi de sınai planlama kültüründen vazgeçilmiş olmasıdır. Özellikle ana metal sektöründe özelleştirmeler ile başlayan keyfi yönetim anlayışı plansızlaşma ile birleşerek, enerji ve hammadde anlamında zaten kıt doğal kaynaklara sahip ülkemizin kırılğan sektörlerinin başında gelen ana metal sektörlerini de savunmasız bıraktı. Üstüne üstlük övünülen ekonomik esneklik yeteneği ile ilk akla gelen tasarruf noktası işçilik giderleri olmakta. Bu keyfi ve biliminden uzak yaklaşımın yıkıcı sonuçları önce mavi yaka sonra da beyaz yakalıların işsiz kalmaları olacaktır.

İşsizlik, esnek çalışma, güvencesizlik...

Siyasal iktidarın karar ve uygulamaları, meslektaşlarımızı olduğu kadar meslek alanımızı ve mesleki faaliyetlerimizden faydalanan halkımızı da olumsuz etkilemektedir.

Özel sektörde çalışan meslektaşlarımızın tamamına yakını yatırımların durması, projelerin iptal edilmesi, reel sektörün tıkanması gibi sorunlardan

etkilenmiştir. İşsizlik, esnek çalışma, güvencesizlik, sağlıksız çalışma koşulları ve reel ücret kaybı gibi sorunlar özel sektörde çalışan tüm meslektaşlarımızı

tehdit etmektedir.

Enerjiye doğrudan bağlı bir sektör olarak metalurji sanayi, doğalgaz arzında yaşanan/yaşanacak sıkıntılardan doğrudan etkilenmektedir. Ana metale bağlı olarak bazı sektörlerimizde üretimin durdurulması mümkün değilken bazılarında ise ancak zorunlu haller dışında çok büyük üretim kayıpları ve maliyetlerine (sıvı metal kayıpları, artan enerji tüketimi, sarf malzemeleri kayıpları gibi) katlanarak üretim kesintileri yapılabilir.

Ağır sanayi kolu olan metalurji sektöründe bu tür dur, kalk işlemleri; zaten ideal düzeyde olmayan çalışan sağlığı ve güvenliği açısından da telafi edilemez önemli riskler taşımakta ve istihdamın sürekliliği açısından da meslektaşlarımızın ve işçilerin kayıplarına neden olmaktadır.

“Doğalgaz depolama tesisleri ne işe yarıyor?”

Dışa bağımlı ve yanlış enerji politikalarının sonucu olarak ortaya çıkan bu durum enerji arz güvenliğini sağlayamamakta, büyük törenlerle açılan “Doğalgaz depolama tesislerinin” ne işe yaradığı sorusunu akla getirmektedir. Enerji arz güvenliğini temin edici önlemler alınmaması nedeniyle daha önceki yıllarda da benzer krizlerde doğrudan sanayi tesislerinin durdurulmaya zorlandığı bilinmektedir.

Son bir yılda dolar bazında kullanılan elektrik fiyatının 7 kat, doğalgaz fiyatının 5 kat artması, enerji yoğun ana metal sanayini çalışamaz duruma getirmiştir. Bunun yanı sıra hedef pazarlarımızdaki sıkı para politikaları, yüksek enflasyon, ekonomik daralma, enerji arz güvenliği, yüksek enerji fiyatları gibi unsurlarla talebin de önemli ölçüde azalması diğer yünden baskı yaratmıştır. Ayrıca yurtdışında artan döviz kurlarının iç tüketime etkisi, yurtdışından gelen ucuz ithal yarı ürün/ürünlerin (Rusya'nın normal şartlarda batı pazarlarına satacağı ürünlerin yaptırımlar nedeniyle Türkiye'ye yönelmesi) rekabeti gibi ilave unsurlarla çok yönlü baskı; artan maliyet, daralan talep, stratejik dış rekabet altında kalan

sektörlerimizde üretim kesintileri uygulanmaya başlanmıştır. Kış döneminde enerji fiyatları ve talep daralmasından kaynaklanan baskının artacağı düşünüldüğünde koşulların daha da çetinleşmesi kaçınılmazdır. AB’de çok sayıda işletmenin faaliyetlerini durdurduğu bugünlerde ana metal sanayi işletmelerimiz ürün çeşitliliği ve mali yapısına göre daha uzun süreli kısıntılara gitme veya tamamen faaliyetlerini durdurma tehdidi ile karşı karşıyadır. Ufukta beliren bu tehdidin, çok geniş bir ekosisteme sahip olan ana metal sanayinin tüm paydaşlarını etkileyerek ulusal ölçekte ekonomik ve sosyal huzursuzluklara yol açma potansiyeline sahip olduğu göz ardı edilmemelidir.

Öte yandan ülkemiz seçim sürecine girmiş bulunmaktadır. Her seçim öncesi olduğu gibi yine seçim kampanyaları için kesenin/hazinenin ağzı açılacak oy deposu olarak görülen emekçi halkın dikkati ekonomik toplumsal sorunlar yerine toplumsal belleğimizde çok kötü anıları olan bomba eylemleri, roket saldırıları gibi farklı gündemlere yönlenecektir.

“Katma değeri yüksek ürünlere yönelmeli”

Oysa mevcut durumda geleceğe yönelik yakıcı ekonomik sorunlar yaratma potansiyeli vardır. Metalurji meslek alanı açısından acilen; sektörlerdeki kurulu kapasite fazlalığı konusuna eğilmelidir, uzun ürün/yassı ürün üretim ve tüketim dengesizliğini çözecek planlama yapılmalıdır, özellikle ana metal sektöründe katma değeri yüksek ürünlere yönelmeli üretimin sürekliliği sağlanmalıdır. Bu tür sorunların olmadığı AB’de dahi kriz olduğu göz önüne alındığında durumun ciddiyeti daha iyi anlaşılacaktır.

Bir kamu hizmeti olması gereken enerji sektörü de zam furçasından payını almış, konutların ve sanayinin en temel gereksinimlerinden olan enerji piyasalaştırılmıştır. Her alanda olması gerektiği gibi enerji üretiminde de dışa bağımlılıktan kurtulmalı, kamu yararı ve halkın çıkarları doğrultusunda bir enerji politikası izlenmelidir.

Elbette daha genelde; yeraltı ve yerüstü varlıklarımıza sahip çıkarak emekçi halkın yararına olacak şekilde kaynak yaratmak ve temel girdilerde dışa bağımlılıktan kurtulmak, kamu yatırımlarına ve KİT'lere dönüş yaparak istihdamı artırmak ve gelir dağılımındaki eşitsizliği gidermek asıl hedef olmalıdır.